

Antón Costas

La impossible trinitat socialista

No donarem suport a la investidura de Rajoy. No ens abstenim. I no estem en condicions de presentar una candidatura alternativa". Si de veritat es vol evitar unes terceres eleccions, aquesta és una trinitat impossible. Atesa l'aritmètica política parlamentària, és necessari canviar almenys un no per un sí com a condició necessària per impedir-les.

La direcció del PSOE i del seu comitè federal s'ha situat en un negativisme perillós. Aquesta actitud els impedeix identificar i transmetre als seus votants i a la ciutadania quines són les seves propostes. El resultat serà que caurà sobre les seves espatlles la responsabilitat del bloqueig polític.

Ciudadans, una altra formació de centre sobre la qual recau també la pressió per facilitar la investidura, ha gestionat millor la situació. Ha introduït un sí en el seu dilema en decidir abstenir-se si Rajoy s'ava a negociar una sèrie de propostes bàsiques per a la governança de l'economia i de la política. Amb aquesta actitud pot acabar sent el gran beneficiari d'una probable emigració del vot socialista en pròximes eleccions, convertint-se en el nou gran partit de centre liberal socialdemòcrata.

Per què la direcció del PSOE no ha estat capaç d'adoptar una actitud més flexible? És difícil conèixer l'inconscient d'un col·lectiu. Però podem formular quatre hipòtesis. Unes són de naturalesa subjectiva i d'altres, més objectives. No són excolects sinó complementàries.

Primera. És possible que aquest negativisme sigui, en part, una reacció molt humana, comprensible des del sentiment de menyspreu i humiliació patit per Pedro Sánchez en el seu intent d'investidura fracassada. "Si has fet tot el possible perquè jo fracassés, no tinc cap obligació ara d'ajudar-te perquè tu ho aconseguies", podria ser la interpretació d'aquesta negativa a facilitar la investidura de Rajoy. És un sentiment molt comprensible des del pla humà, però políticament equivocat.

Segona. La negativa socialista pot respondre tam-

bé a una certa coherència política. Dins del joc democràtic, basat en la rivalitat entre forces polítiques (a l'enemic, ni ai-gua), l'oposició no pot ser la que investeixi el govern. I menys quan fins ara el PP no ha fet cap gest per negociar l'abstenció. La reacció de la direcció del PSOE dient-li a Rajoy que busqui suports en les forces polítiques ideològicament pròximes, de la dreta, tant estatal com auto-

Per què la direcció del PSOE no ha estat capaç d'adoptar una actitud més flexible?

nòmica, té, des d'aquesta hipòtesi, tot el sentit.

Tercera. El negativisme pot respondre també a una lògica ideològica del passat. Després de la Segona Guerra Mundial (de la transició en el cas espanyol) socialdemòcrates i conservadors van compartir el model de societat liberal oberta, cosmopolita, tolerant i compassiva. En aquelles condicions ideològiques, l'eix de rivalitat política va ser el de les polítiques d'esquerra davant la dreta: els conservadors més llibertaris i orientats a la rebaixa d'impostos i els socialdemòcrates més igualitaristes i partidaris de la despesa social per aconseguir una igualtat més gran en l'accés als béns socials bàsics

que defineixen la ciutadania moderna.

Però les coses han canviat. A la rivalitat tradicional esquerra-dreta s'ha vingut a sumar la rivalitat sobre el model de societat. D'una banda, els que defensen un model de societat liberal oberta, cooperativa en el pla europeu i internacional i que, alhora, cosa que no ha passat en les últimes tres dècades, sàpiga incorporar els perdedors de la integració europea, de la globalització, del canvi tècnic industrial i de la crisi. D'una altra, els partidaris d'una societat tancada, temerosa, proteccionista, autàrquica, que busca la resposta als reptes en l'aïllament. Aquesta nova dimensió del debat polític del segle XXI entre societats obertes i tancades exigirà aliances entre els grans partits del sistema democràtic liberal. I per tant el PSOE, si vol ser una força de futur, ha de flexibilitzar el seu negativisme. Però també ha de canviar l'ànima del PP per fer-se menys llibertària i més liberal en el sentit clàssic.

Quarta. Però hi ha un últim factor que pot contribuir a explicar l'actitud de la direcció socialista. Es tracta de l'actual regla constitucional per formar govern. Aquesta norma, al contrari del que passa amb la regla per a la formació de governs locals, no va preveure una situació parlamentària com la que va sortir de les dues últimes eleccions. Està pensada per a una situació bipartidista. Però les coses han canviat. Ara l'aritmètica política parlamentària s'assembla a l'aritmètica local: més forces polítiques i més dificultat d'aconseguir majories absolutes. Pot ocórrer, com estem veient, que ningú no vulgui o estigui en situació de ser investit. I que, per tant, la provisionalitat governamental sigui la norma. A més aquesta regla fa recaure la responsabilitat per a la investidura en els partits centristes com el PSOE, obligant-los a auto-suïcidar-se políticament. No és just ni és convenient.

Caldrà canviar aquesta regla. Però mentre no es fa, el que cal canviar és la conducta de les direccions dels partits. La del PP, buscant de forma honesta l'acord sobre qüestions bàsiques. La del PSOE, sortint de la seva impossible trinitat. ●

JAVIER AGUILAR

A. COSTAS, catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona

Laura Freixas

El model Mongofre

Feria quinze anys que no tornava a Rello. M'havia impressionat molt en aquella primera visita: un poble perdut a la província de Sòria, emmurallat, silenciós, amb cases de pedra i vista a un paisatge immòbil... Com devia estar ara? M'hi acostava amb l'ai al cor. Algú el devia haver acabat descobrint; em trobaria amb un gran pàrquing al peu de les muralles, les antigues, les nobles cases convertides en botigues de souvenirs, els carrers envaïts de gent fent fotos... Com Pedraza, com Peratallada, com Santillana... Vaig arribar-hi. I em vaig trobar amb un poble perdut, emmurallat, silenciós, amb cases de pedra i vista a un paisatge immòbil. Dissabte, mitja tarda, un temps esplèndid, i ningú al carrer. I a les cases, una darrere l'altra, el mateix cartell: en venda, en venda, en venda.

Sempre havia detestat el model de turisme *parc temàtic* a l'estil Peratallada, però ara havia de preguntar-me: era millor això que allò altre...? No hi ha més opció que aquestes dues per als llocs preciosos: o envaïts, abaratits, substituïts, o autèntics però buits i moribunds?

Vaig recordar-me d'alguns que no eren ni una cosa ni l'altra; llocs restaurats amb gust, preservats, habitats. Com alguns palaus de maharajàs indis convertits en hotels de luxe. Però aquest era el problema: el luxe. Igual com el turisme de masses, el luxe, a la seva manera, també uniformitza, falsifica. I és accessible a poquíssimes persones.

Seguia pensant-hi quan, fa unes setmanes, vaig conèixer un lloc preciós que em va semblar donar-me la resposta. Es tracta de Mongofre, la finca a Menorca de l'em-

presari Rubió i Tudurí (germà del paisatgista), avui pertanyent a la fundació del mateix nom. Mongofre, al mig d'un parc natural, s'utilitza per a activitats culturals, com els formidables Tallers Illats: uns cursos (de quatre dies, impartits per filòsofes, historiadors, escriptors...) que inclouen l'estada a la casa, que es conserva tal com la va deixar Rubió.

És la mateixa fórmula, però més ambiciosa, que la d'aquelles cases natsals d'artistes convertides en museu, o els castells, com el de Cap Roig, on se celebren festivals. És potser l'única manera de mantenir amb vida aquests llocs excepcionals: ni obrir-los a les multituds ni reservar-los als milionaris, sinó fer-los accessibles a un nombre raonable de persones seleccionades no pels seus diners, sinó per la seva capacitat d'apreciar la bellesa i la cultura. ●

Sergi Pàmies

L'orfeó de l'estelada

Les imatges d'algunes escenes lúdico-melòdiques de la festa privada de Pilar Rahola a Cadagües han provocat el mullader de reaccions que implica fer-les públiques i, ja sigui per instint provocador o per incontinència en la gestió de l'ego, expandir-les a través de l'omniscient tecnologia narcisista. Part dels que participen a la festa en són protagonistes i reporters. Armats amb telèfons d'intel·ligència selectiva, no volen perdre l'oportunitat de conservar un document que, administrat a la menuda o a granel, ja té el mèrit de passar a la petita història del procés. No cada dia es pot compartir jornada de relax amb el president de la Generalitat i amb reconeguts professionals i virtuoses (ells, elles) del Cigalero Way of Life.

El president Puigdemont va optar per una estratègia que durant el tardofranquisme era molt habitual als trens de rodalies, focs de camp i altres rituals de la tribu *kumba*: tocar la guitarra. Qui tocava la guitarra s'assegurava un protagonisme grupal important i suscitava l'atracció de les mirades, ni que fos per coordinar la tendència a cantar. Si sabies els vuit acords bàsics, et situaves en una posició de privilegi i

Encara que a les imatges pugui semblar que cantar en grup perjudica, és un costum saludable

evitaves possibles qüestions de confiança. Encara que a les imatges pugui semblar que cantar en grup perjudica, és un costum saludable que a molts països civilitzats forma part de la musculatura educativa i que, a casa nostra, connecta amb els mites orfeons. Que se sàpiga, l'orfeó de l'estelada va interpretar *Let it be*, *La gallineta* i *Paraules d'amor*. Són cançons *vintage*, que figuraven en aquells cançoners que ens enduíem quan anàvem d'excursió al Figaró, armats amb els preceptius *cangurs* (aleshores s'estilaven més que les capelines i tenien aquella butxaca marsupial on, per fer-nos l'interessant, amagàvem –no se sap mai– una antologia de poemes de Neruda). I a l'estiu buscàvem platges tranquil·les amb l'esperança que la noia que ens agradava no s'adonés que dúiem avarques per compensar l'excés de suor als peus. La guitarra (i la seva inevitable funda d'estampat tragicòmicament escocès) era un element important, perquè corria la llegenda que tenia el poder de propiciar el contacte libidinos (més tard vam adonar-nos que no més lligaven els guitarristes que, sense guitarra, també haurien lligat).

L'alegria admirable que demostren els protagonistes de la festa feta pública per Rahola confirma que es manté viu l'esperit llachà d'"amb el somriure, la revolta" i que, potser per l'eufòria que provoca la proximitat del repte unilateral que decidirà el nostre futur, els humans no sempre som capaços de controlar el sentit del ridícul i els mecanismes de la vanitat. Fer pública la privacitat sense que hi hagi filtracions o robats eleva l'anècdota particular a la categoria de xivarri públic i la converteix en matèria primera susceptible d'esperonar debats recreativament estèrils i, sobretot, d'estimular el nostre canibalisme de cada dia. ●